

Η Ρόζα Λούξεμπουργκ για τη μαζική απεργία

Η Ρόζα Λούξεμπουργκ, γεννήθηκε στην Πολωνία στις 5 Μαρτίου του 1871. Για το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της ήταν ηγετικό στέλεχος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας, του SPD που ήταν από τις μεγαλύτερες εργατικές οργάνωσεις στον κόσμο στα τέλη του περασμένου αιώνα και στις αρχές του 20ου.

Δολοφονήθηκε μαζί με τον Κάρλ Λίμπκνεχτ στο Βερολίνο τον Ιανουάριο του 1919 από εθνικιστικά τάγματα (Freikorps) που εκτελούσαν εντολές της σοσιαλδημοκρατικής κυβέρνησης της Γερμανίας, το ίδιο κόμμα που από τις γραμμές του η Ρόζα αγωνίστηκε για δεκαετίες. Η Λούξεμπουργκ και ο Λίμπκνεχτ συνελήφθησαν στο Βερολίνο στις 15 Ιανουαρίου του 1919 και δολοφονήθηκαν την ίδια μέρα.

Ένα από τα μεγαλύτερα συγγραφικά έργα της Ρόζα Λούξεμπουργκ είναι το βιβλίο της «Μαζική απεργία, κόμμα, συνδικάτα» που γράφτηκε το 1906. Όπως διαβάζουμε στον πρόλογο της ελληνικής έκδοσης του 1997 (Εκδόσεις Εργατική Δημοκρατία), η Ρόζα έγραψε το «Μαζική απεργία» το 1906, εξόριστη στη Φινλανδία. Με το έργο της αυτό αναγνωρίζεται για πρώτη φορά ο μοναδικός ρόλος που έχουν να παίξουν οι απεργίες μέσα στην επαναστατική διαδικασία.

Τα παρακάτω αποσπάσματα του βιβλίου είναι ενδεικτικά για τον ρόλο της μαζικής απεργίας σε μια επαναστατική διαδικασία.

Η μαζική απεργία, έτσι όπως μας τη δείχνει η ρώσικη επανάσταση είναι ένα τόσο μεταβαλλόμενο φαινόμενο, που αντανακλά στο εσωτερικό του όλες τις φάσεις της οικονομικής και πολιτικής πάλης, όλα τα στάδια και όλες τις στιγμές της επανάστασης. Το πεδίο της εφαρμογής της, η προσαρμοστικότητα, η δύναμη της δράσης της, οι παράγοντες που την προκαλούν, μεταμορφώνονται

αδιάρκοπα. Ξαφνικά, ανοίγει στην επανάσταση νέες ευρύτερες προοπτικές, την στιγμή που φαινόταν ότι αυτή είχε μπλεχτεί σ' ένα αδιέξοδο. Και, αντίθετα, αρνείται να λειτουργήσει την στιγμή που όλοι είναι σίγουροι ότι μπορούν να βασίζονται σ' αυτήν. Άλλοτε κατακλύζει σαν κύμα ολόκληρη την αυτοκρατορία, άλλοτε πάλι κατατεμαχίζεται σ' ένα ατελείωτο δίκτυο από ρυάκια, άλλοτε αναβλύζει μέσα από το έδαφος σαν ζωντανή πηγή κι άλλοτε χάνεται μέσα στη γη. Οικονομικές και πολιτικές απεργίες, μαζικές απεργίες και απεργίες για επιμέρους αιτήματα, απεργίες συμβολικές ή μαχητικές γενικές απεργίες που θίγουν ιδιαίτερους τομείς ή ολόκληρες πόλεις, ειρηνικές διεκδικητικές απεργίες ή συγκρούσεις και μάχες οδοφραγμάτων όλες αυτές οι μορφές πάλης διασταυρώνονται, συμβαδίζουν, υπερκαλύπτουν η μια την άλλη, αποτελούν ένα ωκεανό φαινομένων νέων που κινούνται ακατάπαυστα. Κι ολοκάθαρα εμφανίζεται ο νόμος της κίνησης αυτών των φαινομένων: δεν βρίσκεται στα πλαίσια της ίδιας της μαζικής απεργίας, στις ίδιες τις τεχνικές της ιδιομορφίες, αλλά στο συσχετισμό των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων της επανάστασης. [...]

Το κίνημα, στο σύνολο του, δεν προχωράει αποκλειστικά με το πέρασμα από τον οικονομικό στον πολιτικό αγώνα. Κάθε μια απ' τις μεγάλες μαζικές πολιτικές κινητοποιήσεις σπάει σ' ένα πλήθος οικονομικών απεργιών, αφού φτάσει στην κορύφωση της. Κι αυτό δεν ισχύει μονάχα για κάθε μια απ' τις μεγάλες απεργίες, αλλά ακόμα και για την επανάσταση στο σύνολό της. Με την εξάπλωση της πολιτικής πάλης, με το ξεκαθάρισμα και την κλιμάκωση της, ο οικονομικός αγώνας όχι μονάχα δεν εξαφανίζεται, αλλά εξαπλώνεται, οργανώνεται και κλιμακώνεται παράλληλα. Υπάρχει μια πλήρης αλληλοεπίδραση ανάμεσα στα δύο.

Κάθε νέα έξαρση και κάθε νέα νίκη της πολιτικής πάλης μετατρέπεται σε μια ισχυρή ώθηση για την οικονομική πάλη, επεκτείνει τις δυνατότητες της εξωστρεφούς της δράσης και γίνεται σκαλοπάτι για τους εργάτες για να βελτιώσουν τη θέση τους και να αναπτύξουν την αγωνιστικότητά τους. Κάθε κύμα

πολιτικής πάλης αφήνει πίσω του ένα γόνιμο λιβάδι απ' όπου αμέσως ξεπετιούνται χίλιοι νέοι οικονομικοί αγώνες. Και αντίστροφα, η ακατάπαυστη οικονομική πάλη που οι εργάτες διεξάγουν ενάντια στο κεφάλαιο, τους κρατά σ' εγρήγορση και μαχητική ενεργητικότητα ακόμα και στο μεσοδιάστημα της πολιτικής ηρεμίας. Δημιουργεί, κατά κάποιο τρόπο, ένα μόνιμο ρεζερβουάρ ενεργητικότητας του προλεταριάτου απ' όπου η πολιτική πάλη ανανεώνεται συνεχώς με φρέσκες δυνάμεις. Ταυτόχρονα, η ακατάπαυστη διεκδικητική οικονομική πάλη προκαλεί, άλλοτε εδώ κι άλλοτε εκεί, οξείες συγκρούσεις απ' όπου ξεσπούν ξαφνικές πολιτικές μάχες. [...]

Στην πραγματικότητα, ο διαχωρισμός ανάμεσα σε πολιτικό και οικονομικό αγώνα καθώς και η αυτονομία αυτών των δυο δεν είναι παρά ένα τεχνητό προϊόν της κοινοβουλευτικής περιόδου – έστω και ιστορικά καθορισμένο. Από τη μια μεριά, μέσα στην ήσυχη και «φυσιολογική» πορεία της αστικής κοινωνίας, ο οικονομικός αγώνας είναι διασπασμένος, διασκορπισμένος σε χιλιάδες μεμονωμένους αγώνες σε κάθε επιχείρηση, σε κάθε παραγωγικό κλάδο. Από την άλλη μεριά, ο πολιτικός αγώνας δεν διεξάγεται από τις μάζες με άμεση δράση, αλλά αντιστοιχεί στη μορφή του αστικού κράτους, μέσα από αντιπροσωπευτικούς δρόμους, γίνεται μέσα από την συμμετοχή στο νομοθετικό σώμα. Μόλις αρχίζει μια περίοδος επαναστατικών αγώνων, μόλις δηλαδή οι μάζες εμφανίζονται στο πεδίο του αγώνα, εξαφανίζονται αμέσως και η διάσπαση του οικονομικού αγώνα και η έμμεση κοινοβουλευτική μορφή του πολιτικού αγώνα. [...]

Το τίμημα που καταβάλλει η προλεταριακή μάζα για κάθε επανάσταση είναι πραγματικά ένας ωκεανός τρομερών στερήσεων και πόνων. Η λύση που δίνει μια επαναστατική περίοδος σ' αυτή τη φαινομενικά άλυτη δυσκολία, είναι με το να απελευθερώνει μια τεράστια ποσότητα μαζικού ιδεαλισμού, ώστε ακόμα και οι πιο επώδυνες καταστάσεις να μην γονατίζουν τις μάζες. Δεν

μπορούμε να πραγματοποιήσουμε ούτε την επανάσταση ούτε τη μαζική απεργία με την ψυχολογία ενός συνδικαλιστή που δέχεται να απεργήσει με την προϋπόθεση ότι στην περίπτωση της απόλυσης του θα μπορεί να στηριχθεί σε ένα απ' τα πριν και με ακρίβεια προσδιορισμένο επίδομα. Μέσα όμως στην επαναστατική θύελλα, ο προλετάριος μεταμορφώνεται από έναν πάτερ-φαμίλια που το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι το πώς θα εξοφλήσει το δάνειο, σ' έναν «ρομαντικό επαναστάτη» για τον οποίο το ίδιο το υπέρτατο αγαθό – η ζωή του – και φυσικά ακόμα περισσότερο τα υλικά αγαθά, έχουν μικρή αξία σε σχέση με το μεγάλο ιδανικό του αγώνα. [...]

Η θέση που υιοθετούν πολυάριθμοι συνδικαλιστές ηγέτες γι' αυτό το ζήτημα τις περισσότερες φορές περιορίζεται στην ακόλουθη διαβεβαίωση: «Δεν είμαστε ακόμη αρκετά ισχυροί για να διακινδυνεύσουμε μια τόσο ριψοκίνδυνη επίδειξη δύναμης όπως η μαζική απεργία». Αλλά μια τέτοια άποψη δεν μπορεί να υποστηριχθεί. Πραγματικά είναι ένα άλυτο πρόβλημα, το να θέλει κανείς να εκτιμήσει εν ψυχρώ, με έναν αριθμητικό υπολογισμό, ποια στιγμή το προλεταριάτο θα είναι «αρκετά ισχυρό» για να ξεκινήσει οποιονδήποτε αγώνα. Πριν από 30 χρόνια τα γερμανικά συνδικάτα αριθμούσαν 50.000 μέλη: αριθμός που ολοφάνερα, σύμφωνα με τα προηγούμενα κριτήρια, δεν επέτρεπε ούτε σκέψη για μαζική απεργία. Δεκαπέντε χρόνια αργότερα τα συνδικάτα ήταν 8 φορές πιο ισχυρά και αριθμούσαν 237.000 μέλη.

Εάν παρ' όλα αυτά την εποχή εκείνη είχε κάποιος ρωτήσει τους σημερινούς ηγέτες εάν η οργάνωση του προλεταριάτου είχε την αναγκαία ωριμότητα για μια μαζική απεργία, θα έπαιρνε την απάντηση ότι η μαζική απεργία απείχε πολύ και ότι η συνδικαλιστική οργάνωση θα έπρεπε πρώτα να συγκεντρώσει εκατομμύρια μέλη. Σήμερα υπάρχουν περισσότερο από ένα εκατομμύριο συνδικαλισμένοι εργάτες, αλλά η γνώμη των ηγετών είναι πάντα η ίδια και αυτό μπορεί να διαρκέσει αιώνια. Η στάση αυτή βασίζεται στο υπονοούμενο αξίωμα ότι ολόκληρη η γερμανική εργατική τάξη μέχρι τον τελευταίο άνδρα, την

τελευταία γυναίκα, πρέπει να μπει στην οργάνωση προτού να ' ναι «αρκετά ισχυρή» για να διακινδυνεύσει μια μαζική δράση, η οποία όμως τότε, σύμφωνα με την παλιά συνταγή, θα αποδειχθεί «περιττή». Αλλά η θεωρία αυτή είναι τελείως ουτοπική για τον απλό λόγο ότι υποφέρει από μια εσωτερική αντίφαση, αποτελεί ένα φαύλο κύκλο. Καταλήγει να υποστηρίζει ότι οι εργάτες, προτού ξεκινήσουν οποιαδήποτε άμεση μαζική δράση πρέπει να ' ναι οργανωμένοι στο σύνολο τους. [...]

Πηγή: tetartopress.gr